

2024-05-13 Nr. NV-1147

VYRIAUSYBĖS IŠVADA TAP-24-486 TAIS-24-5333(2)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRO ĮSTATYMO NR. VIII-238 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2343(2) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL TOTALITARINIŲ REŽIMŲ TYRIMŲ CENTRO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO NR. XIVP-3380“ PROJEKTO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-04-12	Vidaus reikalų ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Norėdami įvesti duatą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ LRV posėdis ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
<p>Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija inicijuoja Lietuvos Respublikos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2343(2) (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūlo:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ pakeisti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pavadinimą į „Totalitarinių režimų tyrimų centras“ (toliau – Centras);➤ nustatyti didesnę Centro išitraukimą į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę, dalyvaujant tarptautinėse mokslinių tyrimų programose, tarptautinių institucijų veikloje tiriant totalitarinių režimų padarytus nusikaltimus, visuomenės veikimą ir pasipriešinimą prieš okupacinius režimus.➤ pakeisti Centro valdyseną, įsteigiant kolegialų Centro valdymo organą – Totalitarinių režimų tyrimų centro tarybą (toliau – Taryba), kuri bus sudaryta iš visuomenės ir mokslo veikėjų:<ul style="list-style-type: none">- Taryba tvirtins Centro mokslinių tyrimų kryptių sąrašą, Centro ilgalaikius strateginius ir metinius veiklos planus, taip pat priims sprendimus ir dėl kitų jos kompetencijai priskirtų klausimų.- Tarybos sudėtį tvirtins Seimas.➤ patobulinti Centro generalinio direktoriaus paskyrimo ir įgaliojimų pasibaigimo tvarką.➤ patikslinti Centro uždavinius, nustatant, kad pagrindiniai Centro uždaviniai yra:<ul style="list-style-type: none">• vykdyti mokslinius tyrimus ir sklaidą;• užtikrinti visų mokslinių tyrimų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę, dalyvauti tarptautinėse mokslinių tyrimų programose;• vykdyti taikomuosius tyrimus ir jų sklaidą: (bendradarbiaujant su teisėsaugos institucijomis, inicijuojant teisinį nusikaltimų įvertinimą; renkant duomenis įvairioms komisijoms, kurias aptarnauja Centras; vykdant tikslines Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtas tyrimų programas);• įgyvendinti memorializaciją (įamžinimą). <p>Siūloma pertvarkyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir įamžinimo fondą iš biudžetinės įstaigos į viešąją įstaigą pavadinimu Fondas „Atmintis“ ir patvirtinti jo įstatus iki 2024 m. gegužės 1 d.</p>

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
Nutarimo projekte <u>siūloma iš esmės pritarti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-2343(2) ir Seimo nutarimo „Dėl</u>

Totalitarinių režimų tyrimų centro nuostatų patvirtinimo“ projektu Nr. XIVP-3380 siekiamam teisinio reguliavimo tikslui ir siūloma Seimui tobulinti pasirinktas teisinio reguliavimo priemonės atsižvelgiant į Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus:

- **Suderinti mokslinių tyrimų veiklą reglamentuojančias nuostatas su Mokslo ir studijų įstatyme vartojamomis sąvokomis; atsižvelgti į Lietuvos Respublikos muziejų įstatymo nuostatas bei į Terminų banką įtrauktas sąvokas; atsisakyti perteklinių nuostatų.**
- **Tikslinti nepriekaištingos reputacijos reikalavimus Centro generaliniu direktoriumi skiriamam asmeniui, Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos nariams ir Centro Tarybos nariams, nustatyti, kad Centro generaliniu direktoriumi skiriamam asmeniui taikomi tokie patys nepriekaištingos reputacijos reikalavimai, kokie yra nustatyti Valstybės tarnybos įstatyme įstaigos vadovui ar asmeniui, pretenduojančiam tapti įstaigos vadovu, taip pat siūloma tikslinti Centro generaliniam direktoriui keliamus specialiuosius reikalavimus atsižvelgiant į numatomus Centro uždavinius;**
- **Suderinti Įstatymo projekto nuostatas su Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis (siekiant suteikti viešojo administravimo įgaliojimus Vyriausybės įgaliotai įstaigai, nenurodant konkrečios viešosios įstaigos pavadinimo, papildant Įstatymą nuostata, kad įstatymas nustato ir Vyriausybės įgaliotos įstaigos kompetenciją skiriant valstybės paramą tyrimų, leidybos ir istorinio atminimo įamžinimo projektams, funkcijas, šių funkcijų finansavimo šaltinį, santykius su Centru;**
- **Patikslinti nuostatas kuriomis siekiama reglamentuoti Centro struktūrą ir valdymą, Įstatymo projekto nuostatas suderinti su Biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatomis:**
 - **numatyti, kad yra sudaromas Centro priežiūros organas – Centro stebėtojų taryba, siekiant efektyvesnės Centro veiklos ir geresnio Centro valdymo, atsisakant Centro valdymo organo – Centro Tarybos – ir jai numatytų: kompetencijos, sudarymo tvarkos, įgaliojimų pasibaigimo, atskaitomybės ir darbo organizavimo pagrindų teisinio reguliavimo,**
 - **arba supaprastinti reikalavimus Centro Tarybos formavimui sumažinant institucijų, deleguojančių asmenis į Centro Tarybą, skaičių ir atsisakant pareigos šioms institucijoms patvirtinti deleguojamų asmenų atrankos tvarkas.**
- **Atsisakyti nustatyti specialiuosius reikalavimus Centro Tarybos finansavimui ir techniniam aptarnavimui (siekiant teisėkūros sistemiškumo principo, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu, Centro Taryba, kaip kolegialus Centro valdymo organas, yra neatsiejama Centro struktūros dalis ir todėl nėra pagrindo nustatyti specialius reikalavimus jos finansavimui, t. y. jos veikla turi būti finansuojama taip pat, kaip Centro direktoriaus ir Centro struktūrinių padalinių – iš tų pačių šaltinių ir laikantis tų pačių reikalavimų);**
- **Tikslinti Centro Tarybos narių statusą - reikėtų apspręsti ar Centro Tarybos nariai bus valstybės pareigūnai, ar Centro Taryba - kolegialus Centro valdymo organas. Atsižvelgiant į tai, siūloma arba Įstatymo projekte numatyti atlygio Centro Tarybos nariams reglamentavimą, arba atitinkamai patikslinti Valstybės pareigūnų darbo užmokesčio įstatymą, suderinant šio įstatymo ir Įstatymo projekto nuostatas);**
- **Atsisakyti nuostatos dėl Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie Krašto apsaugos ministerijos įvertintų ir saugiomis pripažintų telekonferencijų platformų (už kasdienėje veikloje naudojamų telekonferencijų platformų kibernetinį saugumą turėtų būti atsakingas pats Centras arba atitinkamas paslaugas jam teikiantys asmenys);**
- **Nustatyti terminą, per kurį pirmoji sudaryta Centro Taryba turėtų patvirtinti savo darbo reglamentą, arba siūloma šią Centro Tarybos pareigą susieti su pirmuoju jos posėdžiu.**

„Dėl Totalitarinių režimų tyrimų centro nuostatų patvirtinimo“

- **Atsisakyti Nuostatų projekte nurodytos funkcijos - kontroliuoti įstatymų ir kitų teisės aktų, kiek jie susiję su socialine rūpyba, vykdymą. Centrai ši funkcija negali būti nustatyta nes neišplaukia nei iš Centro veiklos tikslo, nurodyto Įstatymo projekto 4 straipsnyje ir Nuostatų projekto 9 punkte, nei iš jam pavedamų uždavinių, nurodytų Įstatymo projekto 5 straipsnyje.**
- **Atsisakyti Nuostatų projekte nurodytos funkcijos - organizuoja, koordinuoja ir finansuoja politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimos narių grįžimo (persikėlimo) į Lietuvą nuolat gyventi ir jų socialinės integracijos priemonių įgyvendinimą. Nurodyta funkcija dubliuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – funkciją.**

--

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS
<p>Nutarimo projektas buvo paskelbtas Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Dėl Nutarimo projekto buvo gautos Finansų ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Kultūros ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Teisingumo ministerijos išvados. Į ministerijų pateiktas pastabas ir pasiūlymus buvo atsižvelgta.</p> <p>Teisės grupė Nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturi (2024-05-08 TG išvada Nr.NV-1098).</p>

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	<div>☐ Esminės</div> <div>☐ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio</div> <div>☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos</div> <div>☒ Pastabų nėra</div>
---	--

PAŽYMĄ PARENGĖ	Vilija Vervečkienė
	Viešojo valdymo grupė, patarėja